

مقایسه امیر کبیر با رضاخان اشتباه تاریخی است

۱۹ دی ۱۳۹۳ ساعت ۲۰:۴۶

مورخ و ایرانشناس با بیان اینکه اساساً طرح این سوال که اگر امیر کبیر به سلطنت می‌رسید مدلی مانند رضاخان اجرا می‌کرد، گفت: چنین پرسش‌هایی علمی نیست و از همه مهم‌تر ما حق چنین قضاوتی را نداریم

امیر کبیر شخصیتی بحث‌برانگیز در تاریخ معاصر ایران است طرفداران و منتقدان سرسخت دارد طرفداران امیر معتقدند که آیا او با اصلاحاتی که آغاز کرد در میان بسیاری از متجددین سالیان پس از خود به عنوان نمادی از نوگرایی و پیشرفت و توسعه‌خواهی شناخته شد اما دیگرانی هم هستند که او را به واسطه بی‌توجهی به بخش‌های دیگری از مدرنیسم چون حکومت مردم و گذر از استبداد مطلقه سرزنش می‌کنند؟ به همین دلیل با جمشید کیانفر با طرح این پرسش که آیا امیر کبیر در تاریخ ایران نقش مفید داشته است و آیا می‌توان شخصیت‌های تاریخی را اینگونه بررسی کرد به گفت‌وگو نشستیم؟

وی اظهار داشت: دو مسئله را باید در بررسی تمام شخصیت‌های تاریخی در نظر گرفت؛ نخست اینکه هر شخصیت تاریخی را باید در برهه تاریخی خاص خود بررسی کرد.

کیانفر ادامه داد: برای بررسی شخصیت‌های مانند امیر کبیر، قائم مقام، حاج میرزا آغاسی باید عینک امروزی را از چشمان خود برداریم و با توجه به زمان تاریخی شخصیت تاریخی به بررسی این اشخاص پرداخت. و دید شرایط اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی آن روزگار چه بوده است.

وی گفت: از جمله مسائل دیگری که باید در بررسی شخصیت‌های تاریخی مورد بررسی قرار گیرد این است کشور در آن برهه تاریخی از چه ظرفیتی برخوردار بوده است و با توجه به آن ظرفیت کارنامه امیر کبیر مثبت یا منفی بوده است.

این مورخ با بیان اینکه اساساً طرح این سوال که اگر امیر کبیر به سلطنت می‌رسید مدلی مانند رضاخان اجرا می‌کرد، گفت: چنین پرسش‌های علمی نیست و از همه مهمتر ما حق چنین قضاوتی را نداریم.

وی ادامه داد: در تاریخ اصطلاحی است که «اگر» درختی است که کاشتند و هیچ وقت در نیامد. ما باید نگاه کنیم آیا امیر کبیر در طول حیاتش چگونه زیسته و چه اقداماتی انجام داد، و این اقدام به نفع ایران یا به ضرر ایران بوده است.

این مورخ افزود: اقدامات امیر کبیر در بدو مسئولیت چه زمانی که امیر نظام در تبریز بوده است به خصوص در تشکیلات قائم مقام و سفیر ایران در معاهدات ارزنه الروم درخشان و عالی بود . و همچنین امیر نظام با اقتدار و درایتی که داشته ناصرالدین شاه را که نقش ولیعهد داشته است را از تبریز برای تصدی سلطنت بدون اینکه دیناری در دستگاه ولیعهد پول باشد به تهران می‌رساند و به تخت می‌رساند و اقدامات او در زمان صدرات او نیز درخشان بوده است.

وی با طرح این پرسش که نمی‌توان اینگونه قضاوت کنیم که اگر به امیر به سلطنت می‌رسد یا آغامحمدخان می‌شد و یا رضاخان گفت: از جمله اقدامات امیر کبیر آوردن دانش و تکنولوژی جدید، خاتمه فتنه باب، حفظ تمامیت ارضی ایران است.

این مورخ در پایان خاطرنشان کرد: امیر کبیر برای اولین بار روزنامه تأسیس می‌کند و به معلمان خارجی دارالفنون توصیه می‌کند اخبار خارجی را ترجمه کنند و این اخبار و خبرهای دیگر را به صورت روزنامه منتشر می‌کنند.

اما برخی‌ها می‌گویند روزنامه‌ای که امیر کبیر منتشر کرده بود درباری بوده است اما توجه نمی‌کنند که امیر در مرحله نخست می‌خواست اطلاع‌رسانی را نهادینه کند و بعد از نهادینه شدن اطلاع‌رسانی، مراحل دیگر مانند درباری نبودن ایجاد می‌شد.

آدرس مطلب :

<https://www.cafetari.kh.com/news/۲۲۶۵۰/تاریخی-اشتباه-خان-رضا-کبیر-امیر-مقایسه/>